

THỎA THUẬN XANH EU & XUẤT KHẨU CỦA VIỆT NAM

Trường hợp của ngành Nông sản, Thực phẩm và Dệt may

NHÓM NGHIÊN CỨU

Nguyễn Thị Thu Trang
Trần Minh Thu
Nguyễn Thị Thùy Dung
Nguyễn Thanh Trà

*Trung tâm WTO và Hội nhập
Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam*

THỎA THUẬN XANH EU VÀ XUẤT KHẨU CỦA VIỆT NAM

Trường hợp của ngành Nông sản, Thực phẩm và Dệt may

Lời nói đầu

Để triển khai mục tiêu xây dựng Liên minh châu Âu (EU) thành khu vực trung hòa về phát thải vào năm 2050, Thỏa thuận Xanh EU (European Green Deal) đã được Ủy ban châu Âu công bố ngày 13/12/2019 và được Hội đồng châu Âu biểu quyết thông qua ngày 15/01/2020.

Thỏa thuận Xanh EU (EGD) là một tập hợp các sáng kiến chính sách của EU nhằm giảm phát thải khí nhà kính và giảm thiểu việc sử dụng các nguồn lực tự nhiên trong phát triển kinh tế. Từ góc độ sản xuất kinh doanh, việc thông qua và từng bước thực thi các mục tiêu chính sách cụ thể trong EGD đồng nghĩa với việc các hoạt động kinh doanh trên hoặc với thị trường EU, trong đó có nhập khẩu, mua bán, sử dụng, tiêu thụ và thải bỏ các hàng hóa từ bên ngoài vào thị trường EU, sẽ phải đáp ứng các yêu cầu xanh cao hơn.

EU hiện đang là một trong các thị trường xuất khẩu hàng hóa lớn nhất của Việt Nam, với tốc độ tăng trưởng ngày càng lớn dưới tác động tích cực, lan tỏa của Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – EU (EVFTA). Để tiếp tục khai thác hiệu quả và bền vững thị trường này, việc hiểu và tuân thủ đầy đủ các quy định xanh ở thị trường EU là đặc biệt quan trọng với các nhà sản xuất, xuất khẩu Việt Nam cũng như các cơ quan quản lý Nhà nước liên quan.

Một Khảo sát nhanh do Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam thực hiện tháng 8/2023 cho thấy có một tỷ lệ đáng kể các doanh nghiệp và các chủ thể liên quan khác chưa từng biết tới hoặc chỉ nghe nói sơ qua về EGD hoặc các chính sách, quy định cụ thể triển khai EGD mà EU đã thực hiện đến thời điểm này.

Trong khi đó, không ít các chính sách, quy định cụ thể của EU triển khai thực thi EGD có ảnh hưởng trực tiếp tới hàng hóa xuất khẩu của Việt Nam vào thị trường này đã được ban hành, đang hoặc sẽ có hiệu lực trong thời gian sắp tới. Đồng thời, theo kế hoạch của EU, nhiều chính sách, quy định khác cũng sẽ được thực hiện trong thời gian tới, với nhiều tiêu chuẩn cao hơn, bao trùm nhiều loại hàng hóa nhập khẩu vào EU hơn.

Do đó, vấn đề cấp bách hiện nay với doanh nghiệp sản xuất, xuất khẩu Việt Nam sang EU là tìm hiểu về EGD, về các lộ trình cụ thể của Thỏa thuận này, về các chiến lược, quy định cụ thể đã ban hành, về tác động chung của EGD đối với xuất khẩu Việt Nam vào khu vực này cũng như về các yêu cầu xanh cụ thể mà EU đặt ra với các nhóm, loại hàng hóa khác nhau nhập khẩu vào Khối này. Đây sẽ là cơ sở để các doanh nghiệp có sự chuẩn bị, và hành động phù hợp nhằm đáp ứng các yêu cầu xanh của EU và tiếp tục xuất khẩu sang thị trường quan trọng này.

Để giúp các doanh nghiệp cùng các cơ quan, tổ chức, đơn vị liên quan có hiểu biết đầy đủ, chính xác về EGD và các ảnh hưởng của Thỏa thuận này tới tương lai xuất khẩu của Việt Nam vào EU, đặc biệt là ở một số lĩnh vực xuất khẩu trọng điểm của Việt Nam và cũng là các khía cạnh EGD có nhiều tiêu chuẩn xanh mới, Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam - VCCI (Trung tâm WTO và Hội nhập) đã triển khai nghiên cứu, xây dựng Báo cáo “Thỏa thuận Xanh EU và Xuất khẩu của Việt Nam – Trường hợp của ngành nông sản, thực phẩm và dệt may”.

Hy vọng các thông tin từ Báo cáo này sẽ giúp các doanh nghiệp, hiệp hội, các cơ quan, tổ chức, đơn vị liên quan có được thông tin cơ bản về EGD, về các tác động của EGD với xuất khẩu Việt Nam nói chung, cũng như các tiêu chuẩn xanh cụ thể mà EGD đã hoặc dự kiến áp dụng đối với hai nhóm sản phẩm xuất khẩu trọng điểm của Việt Nam; từ đây có sự chuẩn bị cần thiết và phù hợp để bảo đảm tương lai xuất khẩu bền vững sang thị trường quan trọng này, tận dụng tối đa và hiệu quả các cơ hội từ Hiệp định EVFTA.

VCCI trân trọng cảm ơn Viện Friedrich Naumann Foundation for Freedom (FNF) Việt Nam đã hỗ trợ kỹ thuật cho hoạt động nghiên cứu và phổ biến Báo cáo này.

Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI)
Trung tâm WTO và Hội nhập

Mục lục

LỜI NÓI ĐẦU	3
TÓM TẮT	10

CHƯƠNG 1

TỔNG QUAN VỀ THỎA THUẬN XANH EU	18
I. Giới thiệu chung về Thỏa thuận Xanh EU	20
1. Những vấn đề chung về Thỏa thuận Xanh EU	20
2. Các định hướng chính sách và tiến triển thực thi Thỏa thuận Xanh EU	23
II. Các nội dung của Thỏa thuận Xanh EU	25
1. Về cách thức phân nhóm và xác định các nội dung của Thỏa thuận Xanh	25
2. Các nội dung của Thỏa thuận Xanh theo từng lĩnh vực	28
2.1. Lĩnh vực Khí hậu	28
2.2. Lĩnh vực Môi trường và Đại dương	31
2.3. Lĩnh vực Nông nghiệp	33
2.4. Một số lĩnh vực khác	34

CHƯƠNG 2

TÁC ĐỘNG CỦA THỎA THUẬN XANH EU TỚI XUẤT KHẨU CỦA VIỆT NAM	38
I. Các chính sách xanh của EU có tác động tới hàng hóa nhập khẩu	40
1. Chiến lược “Từ trang trại đến bàn ăn” (Chiến lược F2F)	40
2. Kế hoạch hành động về kinh tế tuần hoàn (CEAP)	42
3. Chiến lược đa dạng sinh học EU	47
4. Cơ chế điều chỉnh carbon tại biên giới (CBAM)	48
5. Một số chính sách, quy định khác	50
II. Các chính sách xanh EU và tác động cụ thể tới xuất khẩu Việt Nam	52
1. Các kênh tác động của Thỏa thuận Xanh tới xuất khẩu Việt Nam	52
2. Phạm vi các lĩnh vực xuất khẩu Việt Nam chịu tác động từ Thỏa thuận Xanh EU	54
3. Các hướng tác động của Thỏa thuận Xanh EU tới xuất khẩu Việt Nam	56
3.1. Thách thức đối với xuất khẩu Việt Nam	56
3.2. Cơ hội trong dài hạn cho xuất khẩu Việt Nam	62

CHƯƠNG 3

THỎA THUẬN XANH EU VÀ XUẤT KHẨU NÔNG SẢN THỰC PHẨM, DỆT MAY VIỆT NAM	66
I. Ngành nông sản thực phẩm Việt Nam và Thỏa thuận Xanh EU	68
1. Tổng quan về xuất khẩu nông sản thực phẩm Việt Nam sang EU	68
2. Các chính sách xanh EU đối với nông sản thực phẩm nhập khẩu	72
3. Xuất khẩu nông sản thực phẩm Việt Nam trước các thách thức từ Thỏa thuận Xanh EU	78
II. Ngành dệt may Việt Nam và Thỏa thuận Xanh EU	81
1. Tổng quan về xuất khẩu dệt may Việt Nam sang EU	81
2. Các chính sách xanh EU đối với hàng dệt may nhập khẩu	85
3. Xuất khẩu dệt may Việt Nam trước các thách thức từ Thỏa thuận Xanh EU	88